

Bildiđin Gibi Değil

Fatih ALSANCAK

Bildiđin Gibi Değil

TÜRK TELEKOM AKADEMİ

Tashih: Ömer Tuđrul KARA

Basımevi: Özyurt Matbaacılık
İnşaat Taah. San. ve Tic. LTD. ŞTİ.
Tel: 0312 384 15 36

1. Basım Kasım 2018 (4000 Adet)

ISBN: 978-605-258-162-9

DOI: 10.37609/akya.1661

“Bidiđin Gibi Değil” kitabıyla ilgili tüm görüş, öneri ve taleplerinizi Türk Telekom Akademi ve İç İletişim Direktörlüğüne iciletisim@turktelekom.com.tr adresi üzerinden iletebilirsiniz.

Kelimeler kültürün nesilden nesle akarken kullandığı yollardır. Binlerce yıllık tarihi köprüler gibi vazife görürler. Üzerinden her geçiş, dillerde her söyleniş kelimelerin üzerinde bir öykü bırakır. Bu öyküleri dinlemek bizi geçmişe götürür, bugünü daha iyi anlamamızı sağlar.

Geçmişten bugüne Türkiye'nin lider bilgi ve iletişim teknolojileri şirketi olarak kültür ve değerlerimizi de geleceğe taşımayı hedefliyoruz. Bu kapsamda Türk Telekom Akademi ve İç İletişim Direktörlüğü tarafından hayata geçirilen "İçimizdeki Yazarları Keşfediyoruz" projesinin üçüncü kitabı ile karşınızdayız. Elinizdeki eser tarihi yolları dikkatle dinlememizi, onlardan gelen kadim fısıltıları işitmemizi sağlıyor. İyi okumalar diliyoruz.

ÖN SÖZ

Kelimelerin kültürel, coğrafi ve tarihsel serüvenleri vardır. Rüzgârın tohumları kıtadan kıtaya savurup toprağa ektiği gibi toplumların da kelimeleri zaman içinde farklı coğrafyalara taşımalarına sürekli tanıklık ederiz. Bunlar, oldukça heyecanlı yolculuklardır.

Günlük hayatta sıklıkla kullandığımız, yapısıyla oldukça yeni gibi görünen kavramın, binlerce yıl öncesine ait tamamen farklı kültüre ait bir eserde yer aldığını öğrendiğimizde heyecanlanmaz mıyız?

Beşinci gün olan **“Perşembe”**, beşgen yapısından dolayı **“Pentagon”** ve beşli (parmak) anlamından dolayı vahşi hayvan eli anlamında kullanılan **“Pençe”** kelimelerinin; aynı kökten (Farsça panc, Latince penta) geldiğini öğrendiğimizde şaşırır mıyız? Bu, aynı zamanda yukarıda bahsedilen yolculukların hızını ve kültürel, dinî alanlarda bile hiçbir engel, sınır tanımaz olduğunu da gösterir.

Çalışmada sadece kelimelerin kökenleriyle ilgili tarihî yolculuklar, onları ortaya çıkaran hikâyeler değil; başta tarih, coğrafya, kültür ve edebiyat olmak üzere birçok alanda bilgiler verilmeye çalışılmıştır. Klasik “sözlük” sınıfına girmemesi için açılan bu parantezlerde bazen icat bazen ilk kullanımla ilgili “hap” bilgiler de verilmiştir.

Sekiz yıl önce şahsi bir projem olan ve “Lokomotif Sözlük” adıyla basılan ilk kitabın “kaliteli” kısmına; “kot”un, aslında girişimcisinin soyadı olduğu, “hat-trick”in aslında bir sihirbazlık terimi olduğu, “lise”nin Aristo’nun kurduğu okuldan geldiği gibi ilginç öyküler eklenerek, yer yer mizahi hava katılarak beğeninize sunulmuştur.

Projenin oluşmasındaki katkılarından ötürü Türk Telekom Akademi’ye, manevi desteklerinden dolayı eşim Bahar’a, kızlarım Özge ve Gözde’ye buradan teşekkürlerimi iletiyorum.

Sıkılmadan, keyifle okumanız dileğiyle...

Fatih ALSANCAK

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	iii
GELEN GEÇEN ŞUBATTAN ALMIŞ	1
PERŞEMBENİN GELİŞİ	5
MARKET ZİNCİRİ MERKÜR'DEN DÜNYA'YA	7
NELER OLMUŞ NELER	9
SANAYİ VE TİCARET ODASI.....	29
EV HÂLİ	39
BOL ŞANS & İYİ OLAN KAZANSIN	49
EVLİYA ÇELEBİ	59
HER İŞİN BAŞI SAĞLIK	65
KARPUZ KABUKLARI DENİZE DÜŞÜNCE	69
AĞIR ABİLER.....	73
ASAYİŞ BERKEMAL	77
BAK SEN ŞU BACAKSIZA	79
YARIM ELMA GÖNÜL ALMA.....	81
MİDELER BAYRAM ETSİN	87
HAYVANAT BAHÇESİ.....	97
BU İŞİN ÖTEKİ TARAFI DA VAR	101
ÇÖL RÜZGÂRI	105
TUTMAYIN KÜÇÜK ENİŞTEYİ!	109
HEM KEL HEM FODUL	111
ARAPÇA-ÇOĞULLAR.....	115
ŞU DEYİMLERİN BAŞINA GELENLER	117
RENKLİ ATLAS.....	121
HEMŞEHRİM MEMLEKET NİRE?	129
KAYNAKÇA	151
İNDEKS.....	155

KAYNAKÇA

- ALSANCAK, Fatih (2011). *Lokomotif Sözlük*. İstanbul: Park Kitap Yayınları.
- BAUER, Susan Wise (2018). *Antik Dünya*. İstanbul: Alfa Yayınları.
- BEZMEZ, Serap, BLAKNEY, Richard ve C. H. BROWN (2004). *Redhouse İngilizce-Türkçe*. İstanbul: Sev Yayıncılık.
- DEVELLİOĞU, Ferit (2005). *Omanlıca Sözlük*. İstanbul: Aydın Yayınları.
- DURSUN, Memduh (2018). *Sevgili Kelimeler*. İstanbul: Egmont Yayıncılık
- ERTUĞRUL, Banu ve Onur ERTUĞRUL (2016). *Lûgat 365 & Bazı Kelimeler Çok Güzel*. İstanbul: Can Yayınları.
- İNALCIK, Halil (2018). *Kuruluş ve İmparatorluk Sürecinde Osmanlı – Devlet, Kanun, Diplomasi*. İstanbul: Timaş Yayınları.
- KALEMCİ, Elif (2009). *İtalyanca-Türkçe Sözlük*. Ankara: Engin Yayınevi.
- LEWIS, Bernard (2015). *Ortadoğu*. Ankara: Arkadaş Yayıncılık.
- NİŞANYAN, Sevan (2009). *Sözlerin Soyağacı*. İstanbul: Everest Yayınları.
- NİŞANYAN, Sevan (2016). *Kelimebaz*. İstanbul: Everest Yayınları.
- NİŞANYAN, Sevan (2017). *Elifin Öküzü ya da Sürprizler Kitabı*. İstanbul: Everest Yayınları.
- ÖKTEM, Filiz (2015). *Uygulamalı Latin Dili*. İstanbul: Kabalıcı Yayıncılık.
- PONTİNG, Clive (2016). *Dünya Tarihi*. İstanbul: Alfa Yayınları.
- SARAÇ, Tahsin (1999). *Fransızca-Türkçe Sözlük*. İstanbul: Adam Yayınları.
- ŞENYAPILI, Önder (2009). *Her Sözcüğün Bir Öyküsü Var 1-2*. Ankara: ODTÜ Yayınevi.
- Türkçe Sözlük* (2011). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

İNTERNET SİTELERİ

<http://akademikperspektif.com>
<https://www.ankara.bel.tr>
<https://www.arkeolojikhaber.com>
<http://www.atasozlerianlamlari.com>
<http://www.bilgibaba.org>
<http://www.biyografi.info>
<http://cografyahocam.com>
<https://www.etimolojiturkce.com>
<http://diaboloviolette.com>
<http://www.dilbilimi.net>
<http://www.dilforum.com>
<http://www.filozof.net>
<http://www.fransizcasozluk.net/>
<http://www.gelisenbeyin.net>
<https://gizliilimler.tr.gg>
<https://www.guncel kaynak.com>
<http://www.ilkkimbuldu.com>
<http://www.islamansiklopedisi.info>
<http://www.izmir.gov.tr>
<http://www.kayserikultur.gov.tr>
<https://kelimehikayeleri.blogspot.com>
<https://kelimeler.net>
<https://kelimeler.gen.tr>
<https://www.kulturportali.gov.tr>
<http://mehmetkarasakal.com>
<http://nelerdebilirmis.blogspot.com>

<http://nerdengeliyo.com/>
<http://www.nisanyansozluk.com>
<http://www.olaganustukanitlar.com>
<https://onedio.com>
<http://www.osmanice.com>
<http://www.osmanlidevleti.gen.tr/>
<http://www.samsunkulturturizm.gov.tr>
<http://www.shazinem.net>
<https://www.tarihbilimi.gen.tr>
<http://tarihlervekulturler.blogcu.com>
<http://www.tarihiolaylar.com>
<http://tdk.gov.tr>
<http://www.tokatkulturturizm.gov.tr>
<http://www.ttk.gov.tr>
<https://www.trabzon.net.tr>
<https://www.turkcebilgi.com>
<https://turkcetarih.com>
<https://www.turkedebiyati.org>
<http://www.yenimakale.com>
<http://www.zargan.com>